

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ ЖУРНАЛ

Науковий журнал
Заснований 1957 р.
Виходить 6 разів на рік

© Редакція «УІЖ»

Свідоцтво про державну реєстрацію
серія КВ № 263 видано Держком-
видавом України 14.XII.1993 р.

№ 6 (495)

ЛИСТОПАД – ГРУДЕНЬ 2010

Головний науковий редактор
академік НАН України **В.А.СМОЛІЙ**

Наукова рада:

Любомир Винар (Кент, США), **Я.Д.Ісаєвич** (Львів), **Зенон Козут** (Едмонтон, Канада),
Ю.А.Левенець (Київ), **В.М.Литвин** (Київ), **Анджей Поппе** (Варшава, Польща),
В.Ф.Репринцев (Київ), **П.С.Сохань** (Київ), **В.С.Степанков** (Кам'янець-Подільський),
П.П.Толочко (Київ), **П.Т.Тронько** (Київ), **Б.М.Флоря** (Москва, Російська Федерація)

Редколегія:

Г.В.Боряк, **В.Ф.Верстюк**, **С.В.Віднянський**, **В.М.Горобець**, **О.І.Гуржій**, **В.М.Даниленко**,
М.Ф.Дмитрієнко, **О.М.Донік** (заст. головного редактора, відповід. за випуск),
С.В.Кульчицький, **В.І.Кучер**, **О.Є.Лисенко**, **М.І.Панчук**, **Р.Я.Піріг**, **О.П.Резнт** (заст.
головного редактора), **В.М.Ричка** (заст. головного редактора), **О.С.Рубльов** (заст.
головного редактора), **В.Ф.Солдатенко**, **В.П.Троцинський**, **О.А.Удод**, **Ю.І.Шаповал**

Наукові редактори:

канд. іст. наук **О.М.Донік**, д-р іст. наук **О.П.Резнт**, д-р іст. наук **В.М.Ричка**, д-р іст.
наук **О.С.Рубльов**

Відповідальний секретар:

В.В.Григор'єв

Тексти готували редактори:

С.Г.Архипенко, **В.В.Григор'єв**, **О.М.Квітка**, **В.І.Кузнецов**

Електронна версія: **О.В.Жданович**

www.history.org.ua

Редакція публікує матеріали, не завжди поділяючи погляди їх авторів

Коректор – Н.Ю.Мельник

Комп'ютерна верстка – А.О.Михайлова

Обкладинка – Н.О.Горбань

Підп. до друку 5.12.2010 р.
Формат 70x100/16. Папір офс. №1
Гарн. SchoolBookСТТ. Друк офсет.
Ум. друк. арк. 19,5. Обл.-вид.арк. 21
Тираж 850 прим. Зам. № 356

Оригінал-макет виготовлено у видавництві «Дієз-продукт», свідоцтво ДК № 546 від 31.07.2001р.
03186 м. Київ, вул. Авіаконструктора Антонова 5, оф. 617. Тел./факс: 248-28-30, e-mail: diez94@mail.ru
Віддруковано з позитивів у ТОВ «Видавництво “Вперед”»

UKRAINIAN HISTORICAL JOURNAL. Institute of the History of Ukraine, I.F.Kuras Institute of Political and Ethno-National Research. Founded in 1957. Published 6 times a year. Editor in-chief V.A.Smolii. Address of the editorial office: 4, M.Hrushevs'koho, Kyiv, Ukraine, 01001. Tel. (044) 278-52-34, fax (044) 279-63-62, e-mail: UHG@history.org.ua
Адреса редакції: вул. М.Грушевського, 4, Київ, Україна, 01001. Телефон (044) 278-52-34, факс (044) 279-63-62, електронна пошта: UHG@history.org.ua

З М І С Т

І С Т О Р И Ч Н І С Т У Д І Ї

В о й т о в и ч Л. В. (<i>Львів</i>). Тевтонський орден у політиці Галицько-Волинського князівства	4
К о ч е г а р о в К. О. (<i>Москва, Російська Федерація</i>). Участь козаків Лубенського полку в придушенні Башкирського повстання 1704–1711 рр. . .	18
Г о н ч а р О. Т. Українофільська діяльність М.Костомарова у дзеркалі його епістолярію (середина 1850-х – початок 1860-х рр.)	34
К о р о т к и й В. А. Оцінки «Исторических песен малорусского народа» В.Антоновича та М.Драгоманова на шпальтах періодичних видань другої половини 1870-х рр.	50
Ф е д о р о в а Л. Д. Біля витоків національного музейництва в Україні: музей Південно-Західного відділу Імператорського російського географічного товариства	66
К о в а л ь ч и к Р а ф а л (<i>Лодзь, Польща</i>). Інвестиції у важку промисловість Донецько-Придніпровського району до 1914 р.: інноваційний розвиток в умовах державного протекціонізму	73
П о т а п е н к о М. В. (<i>Ніжин</i>). Польський демократичний рух у Наддніпрянській Україні (березень 1917 – квітень 1918 рр.)	90
Г а й - Н и ж н и к П. П. Особисті ад'ютанти й секретарі П.Скоропадського (до історії функціонування Головної квартири гетьмана України) . . .	106
Р у д и й Г. Я. Проблеми збереження музейної спадщини України: за результатами аналізу матеріалів республіканської періодики 1930-х рр. . .	127

М Е Т О Д О Л О Г І Я . І С Т О Р І О Г Р А Ф І Я . Д Ж Е Р Е Л О З Н А В С Т В О

П и р і г Р. Я. «Білий кентавр українського козацтва»: до проблеми міфологізації образу гетьмана Павла Скоропадського	136
М о ц я О. П. До вивчення джерельної бази «Повісті временних літ» . . .	144
В и р с ь к и й Д. С. Битва під Білою Церквою 1626 р. та «Реляція правдива...» Яна Доброцького	150
С о л о в й о в а Г. В. Постаць гетьмана Івана Виговського в листах папських нунціїв	161
Г е р а с и м е н к о Н. О. Документи архіву Києво-Межигірського монастиря як джерело до історії мір	168

О С О Б И С Т О С Т І В І С Т О Р І Ї

С и л к а О. З. (<i>Черкаси</i>), С и н я в с ь к а Л. І. (<i>Черкаси</i>). Інтелектуальний простір Хрисанфа Ящуржинського (1852–1923 рр.)	179
--	-----

Д О К У М Е Н Т А Л ь Н І Р О З П О В І Д І

К у р і н н а М. А. Брати Лифарі та агентурна розробка ДПУ УСРР «Артисти» . .	189
---	-----

Р Е Ц Е Н З І Ї

О р л и к В. М. (<i>Кіровоград</i>). В.Бездрабко. Історіографічні ескізи з документознавства, або Персональний текст про персональні тексти	195
Т е р е щ е н к о Ю. І. І.С.Монолатій. Разом, але майже окремо. Взаємодія етнополітичних акторів на західноукраїнських землях у 1867–1914 рр. . . .	199

О Г Л Я Д И

М и т а р ч у к О. О. (<i>Москва, Російська Федерація</i>). Гоголь у «мережі любові» (<i>Колесник Ірина. «Гоголь. Мережі культурно-інтелектуальних комунікацій»</i>) . . .	202
--	-----

ХРОНІКА НАУКОВОГО ЖИТТЯ

Михайловський В. М. Міжнародна наукова конференція «Часи Ягайла й Вітовта»	205
Кудінов Ю. М. Всеукраїнська науково-теоретична конференція «“Пакти і конституції” Української козацької держави 1710 р.: витоки, інтерпретація, епоха (до 300-річчя укладення)»	207
За шкільняк Л. О. (Львів). IV Міжнародна наукова конференція «Історична пам'ять українців і поляків у період формування національної свідомості в ХІХ – першій половині ХХ ст.»	210
Заболотна Т. В. (Київ), Іржавська А. П. (Черкаси). Міжнародна наукова конференція «Україна – геополітичний і воєнний фактор Другої світової війни (до 65-ї річниці завершення Другої світової війни)»	213
Стецькевич В. В. (Кривий Ріг). II Міжнародна наукова конференція «Україна в добу окупації 1941–1944 рр.»	215
Дубик М. Г. Міжнародна конференція «Примусова праця у гітлерівській Європі»	217
Ковалевська О. О. Всеукраїнська наукова конференція «Історія України крізь призму мікроісторії та історії повсякденності»	219
Блануца А. В. (Київ), Дячок О. О. (Дніпропетровськ). IV Міжнародна науково-методична школа-семинар «Історія торгівлі, податків та мита»	221
Барановська Н. П. Літня школа «Суспільне подолання ризиків: екологічні проблеми та соціальна мобілізація»	223
Середа О. В. (Львів). XXI Міжнародний конгрес істориків	224

І N М Е М О Р І А М

Кентій Анатолій Вікторович	226
Мельникова Ірина Миколаївна	228

Нові надходження до бібліотеки Інституту історії України НАНУ	230
Наукова література, видана Інститутом історії України НАНУ у 2009 р.	234
Алфавітний покажчик матеріалів, надрукованих у журналі у 2010 р.	236

До уваги авторів!

До друку приймаються написані спеціально для «Українського історичного журналу» статті, а також історичні документи, рецензії на нові видання, повідомлення про наукові події й заходи.

Подані в редакцію «УІЖ» наукові статті повинні мати визначені ВАК України (постанова №7-05/1 «Про підвищення вимог до фахових видань, внесених до переліків ВАК України») такі **необхідні елементи: постановка проблеми** у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями; **аналіз останніх досліджень і публікацій**, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор; **виділення невирішених раніше частин загальної проблеми**, котрим присвячується стаття; **формулювання цілей статті** (постановка завдання); **виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з дослідження і перспективи подальшої роботи** у даному напрямку.

Обсяг матеріалів – не більше 30 сторінок (1 авторський аркуш). Текстовий редактор – не нижче Microsoft Office 2003, шрифт – Times New Roman, кегль – 14, міжрядковий інтервал – 1,5. Формат файлу – .DOC або .RTF. Якщо під час набору статті використовувалися нестандартні шрифти (Їжича, Litopys New Roman тощо), необхідно обов'язково (!) повідомити їх повну назву або надати шрифт (стандартне розташування в ОС Windows: локальний диск C:/Windows/Fonts).

Автори мають **повідомити про себе** такі дані: прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, учене звання, місце роботи й посаду, адресу для листування, телефон (робочий, домашній, мобільний), електронну пошту. У редакцію слід подавати **два роздрукованих примірники, електронну копію статті**, а також **дві анотації** (українською й англійською мовами).

Матеріали надсилаються поштою на адресу: редакція «УІЖ», вул. М.Грушевського, 4, Київ, Україна, 01001, або на електронну адресу: UHG@history.org.ua

У редакції «Українського історичного журналу» є примірники за минулі роки